

Broj: 122/24-4
Podgorica, 16.04.2024. godine
DŠ/DŠ

Na osnovu člana 28 i 41 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda ("Službeni list CG", broj 42/11 i 32/14), a nakon sprovedenog postupka na osnovu pritužbe XY majke učenika učenika XX, dajemo sledeće

MIŠLJENJE

I UVOD

U pritužbi se, između ostalog, navodi: da je XX učenik odjeljenja I – x Gimnazije "Slobodan Škerović"; da su se roditelji četiri puta zvanično, a više puta nezvanično, obraćali sa molbom za promjenu odjeljenja učenika; da je promjena odjeljenja važna zbog promjene smjene pohađanja nastave; da nisu nikada dobili zvaničan odgovor iz kog razloga nije moguća promjena odjeljenja i smjene, od strane uprave Gimnazije; Zaštitniku je dostavljena e-mail prepiska.

II ISPITNI POSTUPAK

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda je pokrenuo ispitni postupak i zatražio izjašnjenje na navode pritužbe kao i okolnosti konkretnih događaja od Gimnazije „Slobodan Škerović“.

U izjašnjenju koje nam je dostavila Gimnazija „Slobodan Škerović“ akt.br.574 od 29.02.2024.god je, između ostalog, navedeno: da se roditelj učenika XX prvi put obratio direktorici Gimnazije „Slobodan Škerović“ molbom putem email-a 4.9.2023.godine u kojoj je navedeno da zbog promjene mjesta stanovanja traži premještanje učenika x iz odjeljenja I-x u odjeljenje I-y ili I-w jer bi na taj način lakše organizovali prevoz do škole; da je nakon zaprimljene molbe Komisija zadužena za razmatranje molbi učenika koje se odnose na promjenu odjeljenja utvrdila da u traženim odjeljenjima nema prostornih kapaciteta o čemu je psihološkinja škole obavijestila roditelja 7.9.2023.godine uz napomenu da će se promjena odjeljenja izvršiti ukoliko se steknu uslovi za to; da je naredno obraćanje roditelja uslijedilo 7.9.2023. godine i na isto nije odgovoreno jer je sadržalo navode o upražnjenim mjestima u odjeljenju I-x što se nije poklopalo sa evidencijom škole; da se premještanje u odjeljenje I-x nije razmatralo i iz razloga što je to odjeljenje specifične strukture jer ga pohađa i učenik sa smetnjama u razvoju te se shodno važećim propisima mora voditi računa o broju učenika u istom; da je od strane roditelja zatražen sastanak sa direktoricom Gimnazije, a isti je održan 30.10.2023.godine sa pomoćnicom direktora; da je na tom sastanku upućen zahtijev da se omogućiti učeniku XX premještanje u bilo koji odjeljenje i razreda bez obzira na smjer i smjenu u kojoj se pohađa nastava iz razloga što, prema navodima roditelja, učenik ne osjeća pripadnost u odjeljenju koje pohađa; da je roditelj upućen na podnošenje zvaničnog zahtjeva

sa obrazloženjem i formalnim navođenjem razloga za promjenu odjeljenja; da su roditelji uputili molbu za promjenu odjeljenja 30.10.2023.godine u kojoj je navedeno kao razlog dobrobit i sigurnost učenika, s obzirom da primjećuju da XX pokazuje psiho-socijalne poteškoće koje se iskazuju kroz emocionalne i druge probleme; da u molbi nije navedeno koji su to problemi sa kojima se učenik suočava i da je navedeno da nisu utvrdili da li je učenik bio izložen nekim nepovoljnim okolnostima, ali je navedeno da je stručno lice u razgovoru reklo da bi takve okolnosti povećale rizik za pojavu „internaliziranih ili eksternaliziranih problema; da je učenik na tekućem klasifikacionom periodu ostvario vrlo dobar uspjeh i primjereno vladanje bez zabilježenih izostanaka; da je na dostavljenu molbu odgovorno 4.11.2023.godine i tom prilikom je uz razumijevanje brige roditelja u odnosu na adaptaciju učenika savjetovano da se radi na socijalizaciji i stavljanju akcenta na učenje uz kontinuiranu podršku odjeljenjskog starješine i pedagoško-psihološke službe škole; da je peto obraćanje roditelja upućeno 4.1.2024.godine kojim je zatražen premještaj učenika u drugo odjeljenje A ili B smjene zbog predhodno navedenih razloga; da je škola obavijestila roditelje da ne mogu potvrdno odgovoriti na ovu molbu; da su roditelji u svakom od obraćanja navodili različite razloge i drugo odjeljenje (prevoz, odjeljenje u koje iz objektivnih razloga nije moguć premještaj, psiho-socijalne poteškoće i osjećanje nepripadnosti – bez navođenja konkretnog razloga, premještaj bez obzira na smjenu) iako škola nema niti jedan podatak koji opravdava navode, učenik se nije obraćao psihologu škole, niti je odjeljski starješina primijetila bilo kakva odstupanja u ponašanju učenika; da se ne uviđaju oscilacije u učenikovom ponašanju, uspjehu i redovnom pohađanju nastave koje bi bile jedan od osnovnih indikatora bilo kakvih neprijatnosti u školskom okruženju; da je prilikom razmatranja petog obraćanja roditelja zaključeno da su okolnosti nepromjenjene te da i dalje ne postoji pedagoško-psihološka niti bilo koja druga evidencija koja bi opravdala predhodno navedene razloge.

III Utvrđene činjenice

- Da je Xx učenik I-x Gimnazije „Slobodan Škerović“;
- Da je učenik na prvom klasifikacionom periodu ostvario vrlo dobar uspjeh i primjereno vladanje bez zabilježenih izostanaka;
- Da se učenik nije obraćao psihološko-pedagoškoj službi, razredni starješina nije primijetio odstupanja niti oscilacije u ponašanju, uspjehu i redovnom pohađanju nastave;
- Da su se roditelji od 4.9.2023. godine više puta obraćali upravi škole sa zahtijevom za promjenu odjeljenja;
- Da je u prvom zahtjevu promjena odjeljenja (u odjeljenje I-x ili I-x) tražena iz razloga promjene mjesta stanovanja te zbog lakše organizacije prevoza što je odbijeno zbog deficita prostornih kapaciteta;
- Da je tražen premještaj u odjeljenje I-x, što nije omogućeno iz razloga specifične strukture tog odjeljenja (učenika sa smetnjama u razvoju pohađa isto te se prema važećim propisima vodi računa o broju učenika);
- Da je u narednom zahtjevu kao razlog istaknuta dobrobit i sigurnost učenika jer x pokazuje psiho-socijalne poteškoće;
- Da roditelji nisu naveli konkretne razloge i/ili obrazloženje tvrdnji a škola iste nije utvrdila imajući u vidu ponašanje i postignute uspjehe učenika tokom nastave;

- Da je od strane škole savjetovan rad na socijalizaciji i kontinuirana podrška odjelnog starješine i psihološko-pedagoške službe škole.

IV Relevantni propisi

Ustav Crne Gore ("Službeni list CG 1/7) utvrđuje:

"Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drukčije od unutrašnjeg zakonodavstva." (Član 9)

"Dijete uživa prava i slobode primjerno njegovom uzrastu i zrelosti. Djetetu se jemči posebna zaštita od psihičkog, fizičkog, ekonomskog i svakog drugog iskorišćavanja ili zloupotrebe." (Član 74)

"Jemči se pravo na školovanje pod jednakim uslovima." (Član 75 stav 1)

UN Konvencija o pravima djeteta, utvrđuje:

"1. U svim akcijama u vezi s djecom, bez obzira da li ih poduzimaju javne ili privatne društvene dobrotvorne institucije, sudovi, upravne vlasti ili zakonska tijela, najbolji interesi djeteta biće od prvenstvenog značaja." (Član 3. stav)

"Države-potpisnice priznaju pravo djeteta na obrazovanje, a da bi se ovo pravo ostvarilo postupno i na osnovi jednakih mogućnosti, one će:

Proglasiti osnovno školovanje obaveznim i besplatno dostupnim za svakoga;

Ohrabrivati razvitak različitih oblika srednjeg obrazovanja, uključujući opšte i stručno obrazovanje, učiniti ih dostupnim i pristupačnim svakom djetetu, i poduzeti odgovarajuće mjere kao što je uvođenje besplatnog obrazovanja i nuđenje finansijske pomoći u slučaju potrebe;

Omogućiti pristup visokom obrazovanju za sve, na osnovu sposobnosti, svim odgovarajućim sredstvima;

Učiniti dostupnim svoj djeci obrazovne i stručno-obrazovne informacije i savjetovanje;

Preduzeti mjere da se podrži redovno pohađanje škola i smanjenje stopa prekida školovanja." (član 28/1)

Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 064/02 od 28.11.2002, 031/05 od 18.05.2005, 049/07 od 10.08.2007, Službeni list Crne Gore", br. 004/08 od 17.01.2008, 021/09 od 20.03.2009, 045/10 od 04.08.2010, 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 045/11 od 09.09.2011, 036/13 od 26.07.2013, 039/13 od 07.08.2013, 044/13 od 20.09.2013, 047/17 od 19.07.2017) propisuje:

„Obrazovanje i vaspitanje ima za cilj da:

1) obezbijedi mogućnost za svestrani razvoj pojedinca, bez obzira na pol, životno doba, invaliditet, socijalno i kulturno porijeklo, nacionalnu i vjersku pripadnost i tjelesnu i psihičku konstituciju;

2) zadovolji potrebe, interesovanja, želje i ambicije pojedinca za cjeloživotnim učenjem;

3) omogućiti postizanje međunarodno uporedivog nivoa znanja, vještina i kompetencija;

- 4) razvija svijest, potrebu i sposobnost za očuvanje i unapređenje ljudskih prava, pravne države, prirodne i društvene sredine, multietičnosti i različitosti;
- 5) razvija svijest o državnoj pripadnosti Crnoj Gori i njenoj kulturi, tradiciji i istoriji;
- 6) omogućiti pojedincu, u skladu sa sopstvenim mogućnostima, uključivanje i participaciju na svim nivoima rada i djelovanja;
- 7) razvija svijest o nacionalnoj pripadnosti, kulturi, istoriji i tradiciji;
- 8) doprinosi ostvarivanju strateških ciljeva Crne Gore.“ (član 2)

„U ustanovi nije dozvoljeno: fizičko, psihičko i socijalno nasilje; zlostavljanje i zanemarivanje djece i učenika; fizičko kažnjavanje i vrijeđanje ličnosti, odnosno seksualna zloropotreba djece i učenika ili zaposlenih i svaki drugi oblik diskriminacije u smislu zakona.“ (član 9a)

„Odjeljenjski starješina analizira vaspitne i nastavne rezultate odjeljenja, brine se o rješavanju vaspitnih i nastavnih problema pojedinih učenika, sarađuje sa roditeljima, izriče opomene i predlaže ostale vaspitne mjere, obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom.“ (član 92 st 1)

„Učenik ima dužnost da:

- 1) redovno, marljivo i savjesno radi na usvajanju znanja i sticanju opšte kulture;
- 2) se pridržava školskih propisa, savjeta, uputstava i odluka nastavnika, direktora i organa škole;
- 3) uredno pohađa nastavu;
- 4) blagovremeno pravda izostanke;
- 5) za vrijeme časa ne ometa izvođenje nastave i rad u odjeljenju;
- 6) za vrijeme trajanja časa ne napušta čas, bez prethodno dobijenog odobrenja nastavnika;
- 7) se prema nastavnicima ophodi pristojno;
- 8) poštuje ličnost drugih učenika i njeguje drugarske i humane odnose;
- 9) čuva imovinu škole;
- 10) njeguje čistoću i estetski izgled školskih prostorija;
- 11) učestvuje u dežurstvima škole;
- 12) poštuje pravila školskog, odnosno kućnog reda;
- 13) druge dužnosti utvrđene statutom ustanove.“ (član 98)

Zakon o gimnaziji (Objavljen u "Sl. listu RCG", br. 64 od 28. novembra 2002, 49/07, "Sl. listu Crne Gore", br. 45 od 4. avgusta 2010, 39/13)

Odjeljenje po pravilu ima 30 učenika.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Ministarstvo može odobriti upis još četiri učenika.

Obrazovnim programom u gimnaziji može se odrediti manji broj učenika u odjeljenju, odnosno grupi. (član 20)

Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl. list CG" br. 42/11 i 32/14) propisuje:

Zaštitnik/ca nije ovlašćen/a da mijenja, ukida ili poništava akte organa. Zaštitnik/ca ne može da zastupa stranke u postupku, niti da u njihovo ime ulaže pravna sredstva, osim u slučaju iz člana 27 stav 2 ovog zakona.(član 22)

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda. (član 41/1)

V MIŠLJENJE ZAŠTITNIKA

Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka Zaštitnik je konstatovao da je u konkretnom slučaju Gimnazija „Slobodan Škerović“ preduzimala zakonom propisane radnje i mjere u odnosu na konkretnu situaciju i zahtjeve roditelja učenika XX za priomjenu odjeljenja. Iz raspoložive dokumentacije i dostavljenih izjašnjenja Zaštitnik konstatuje da je škola u ažurnoj dinamici preduzimala radnje kako bi se utvrdile činjenice tj razlozi zbog kojih se traži da učenik promijeni odjeljenje koje pohađa. Međutim, iz priloženog izjašnjenja i dostavljene dokumentacije primjećuje se da nisu navedeni konkretni razlozi koji potvrđuju navode roditelja, posebno imajući u vidu da su se razlozi u prva tri obraćanja mijenjali.

Uz razumijevanje brige za dijete i subjektivni osjećaj roditelja Zaštitnik prijećuje da objektivne i u datim okolnostima provjerljive okolnosti ne ukazuju da učenik ima izazove u pohađanju nastave u postojećem odjeljenju. Prema dostavljenoj dokumentaciji škola je razmatraja svaki pojedinačni zahtjev i savjetovala podršku razrednog starješine i psihološko-pedagoške službe što jeste način praćenja učenika, njegovog raspoloženja i postignutih rezultata. Škola je razmatrala premještaj učenika u drugo odjeljenje ali, prema navodima, premještaj nije bio moguć iz objektivnih razloga (prostorni kapaciteti, specifična struktura odjeljenja).

Zaštitnik podsjeća da je u svim situacijama kada postoji sumnja da učenik pokazuje određene promjene, kako u socijalnom, tako i u emocionalnom domenu, neophodno uključiti psihološko-pedagošku službu u cilju pružanja pomoći u prevazilaženju određenih izazova. Stoga Zaštitnik *ukazuje* Gimnaziji „Slobodan Škerović“ da kontinuirano prati učenika i pruža podršku na način koji procjeni potrebnim kao i da održava partnerski odnos sa roditeljima a sve u cilju zadovoljenja najboljeg interesa djeteta.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA
Snežana Mijušković

Dostavljeno:

- Gimnazija „Slobodan Škerović“
- Podnosiocu pritužbe

a/a